

Приймаченко Д.В., д.ю.н., професор,
Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро, Україна
Макаренко А.В., к.ю.н.,
ВГО «Асоціація платників податків України», м. Київ, Україна

ПОПЕРЕДНІ РІШЕННЯ В МИТНІЙ СПРАВІ: ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ

Відповідно до приписів національного митного законодавства, за письмовими зверненнями декларантів або уповноважених ними осіб митні органи приймають попередні рішення щодо застосування окремих положень законодавства України з питань митної справи [1]. Такі рішення виносяться до початку переміщення товарів через митний кордон України та мають важливе значення для здійснення зовнішньоекономічної операції у відповідності до закону. Чинне митне законодавство не містить легального визначення поняття «попередні рішення», що ускладнює розуміння його сутності та змісту, а відтак, ускладнює правозастосовну діяльність, пов'язану з реалізацією відповідних приписів в сфері митного регулювання.

Аналіз чинних норм свідчить про те, що окремі складові змісту та ознаки цього поняття нормативно визначені, а саме: попередні рішення приймаються за письмовим зверненням; виносяться до початку переміщення товарів через митний кордон України; приймаються митними органами; є обов'язковими для всіх митних органів; приймаються за встановленою формою та процедурою; є строковими, є чинними протягом встановленого строку; є загальнодоступними та оприлюднюються (ст. 23 Митного кодексу України [1]).

Спроби сформулювати визначення досліджуваного поняття мали місце в підзаконних нормативних актах, наприклад робились в підзаконних актах [2]. Вважаємо, що з урахуванням ролі та значення попередніх рішень у реалізації концепції гармонізації та спрощення митних процедур, легальне визначення цього поняття у галузевому кодифікованому акті є обов'язковим. Подальші спроби сформулювати авторське визначення досліджуваного поняття здійснені з урахуванням міжнародних угод, які ратифіковані Україною, приписів підзаконних нормативних актів, які регламентують порядок прийняття попередніх рішень з різних застосування митного законодавства та практики їх реалізації в сфері митно-правового регулювання.

Відповідно до п. (а) ч. 9 ст. 3 Угоди про спрощення процедур торгівлі [3], яка ратифікована Україною [4], попереднє рішення – це письмове рішення, що надається державою-членом заявникові до моменту імпортування товару, передбаченого у заявці, в якому визначається

режим, який член надає товару на момент його імпортування. З огляду на потребу імплементації міжнародних норм та стандартів у національне митне законодавство, пропонуємо дане поняття взяти за основу. Зі змісту цього визначення вбачаються такі ознаки попереднього рішення: письмова форма; надання до імпортування товарів; визначає певний режим товарів на момент їх імпортування; окреслено коло питань, вирішення яких передбачає прийняття попереднього рішення.

Не поділяємо позицію національного нормотворця щодо розмежування змісту та ознак попередніх рішень в залежності від питань, з яких вони можуть прийматись (щодо класифікації товарів, визначення країни походження товарів, тощо). Безумовно, вони обумовлюють специфіку процедури прийняття попередніх рішень, проте це не може впливати на їх зміст, ознаки, які мають бути загальними.

Відсутнє нормативне підґрунтя для визнання процедури прийняття попереднього рішення в якості стадії митного оформлення, чи митного контролю, як то пропонують вважати окремі науковці [5, с. 35], або ж попередньої операції.

Аналіз правозастосовної практики, пов'язаної з прийняттям попередніх рішень свідчить, що вони є адміністративними актами зі специфічними характеристиками та властивостями щодо їх прийняття, дії та застосування. Попереднє рішення володіє ознаками адміністративного акту, а саме приймається митним органом на виконання владних управлінських функцій; стосуються прав або інтересів особи, за зверненням якої воно приймається; приймається щодо чітко визначеного питання, щодо конкретного товару; має визначений строк дії.

Таким чином, у результаті проведеного дослідження встановлено, що поняття «попереднє рішення» є багатоаспектним та складним, змістовне навантаження якого потребує подальших наукових опрацювань. Наразі ж фрагментарність та незавершеність наукових доробок призводить до відсутності єдиного розуміння їх змісту, основних ознак (характеристик) та правової природи.

Враховуючи викладеним вище, пропонуємо наступне визначення поняття: попереднє рішення – адміністративний акт щодо застосування окремих положень законодавства України з питань державної митної справи, прийнятий митним органом за зверненням особи до початку митного оформлення та є обов'язковим для виконання будь-яким митним органом, містить юридично значущі відомості щодо товару, діє протягом встановленого строку, якщо факти та умови, на основі яких його було прийнято, залишатимуться незмінними.

Література

1. Митний кодекс України від 13 березня 2012 р. № 4495-VI / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 44-45, № 46-47, № 48. Ст. 552.

2. Порядок роботи відділу митних платежів, підрозділу митного оформлення митного органу та митного поста при вирішенні питань класифікації товарів, що переміщуються через митний кордон України: затверджено наказом Мінфіну України від 30.05.2012 р. № 650. *Офіційний вісник України*. 2012. № 64. Ст. 2628.

3. Agreement on Trade Facilitation. URL: https://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/tfa-nov14_e.htm (дата звернення 20.01.2020).

4. Протокол про внесення змін до Марракеської угоди про заснування Світової організації торгівлі. Угода про спрощення процедур торгівлі: ратифіковано Законом України від 4 листопада 2015 р. № 745-VIII. *Офіційний вісник України*. 2015. № 94. Ст. 3197.

5. Науково-практичний коментар до Митного кодексу України / за заг. ред. Є.В. Додіна. Київ: «Центр учбової літератури», 2016. 488 с.

УДК 342.951:339.543(043.2)

Приймаченко Д.В., д.ю.н., професор,
Маслова А.Б., к.ю.н., доцент,
Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро, Україна

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПІВ ТРАНСКОРДОННОЇ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ В УКРАЇНІ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Швидко зростаючий ріст електронної комерції, зокрема нових торгових схем, включаючи ріст транзакцій між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності (далі – суб'єктами ЗЕД) й споживачами передбачає вирішення кола нових завдань для держав і суб'єктів ЗЕД, а саме: спрощення процедур торгівлі, безпеки й захисту, захисту суспільства, точного й ефективного збору податків та мита. Нові виклики вимагають приведення у відповідність до потреб часу чинного міжнародного та національного законодавства. Механізм правового регулювання в царині митного адміністрування наразі не є достатньо ефективними з огляду на обсяги та динаміку потоків електронної комерції. Зокрема, досить яскраво проявилися проблеми, пов'язані з діяльністю національних митних адміністрацій, адже саме ці державні інституції мають вирішувати зростаючі проблеми, пов'язані з ростом обсягів товарів, робіт та послуг, відсутністю глобальних стандартів і принципів, і підвищенням ризиків переміщення товарів через митні кордони.

Аналіз правозастосовної діяльності в сфері митно-правового регулювання дозволив виокремити три основні напрями, в царині яких необхідно розпочинати рух для подальшого вдосконалення системи електронної торгівлі в межах діяльності митних адміністрацій й Державної митної служби України (далі – ДМСУ). Зокрема: спрощення